

aan bleek te bestaan? Die vragen dienen wij te beantwoorden met de openhartigheid waar wij in ons gehele werk naar streven; wij kunnen het daarbij niet laten bij algemeenheden maar moeten in bijzonderheden afdalen die het mede duidelijk zullen maken waarom de naaste medewerker van de koningin al in '41 in verzetskringen in bezet gebied beschouwd werd als de grote verrader in Londen.

Van 't Sant

François van 't Sant was in februari 1883 in Den Helder geboren waar zijn vader als predikant stond. Predikanten hadden het in die tijd verre van breed en toen zijn vader bovendien stierf, kwam zijn moeder, die niet minder dan negen kinderen op te voeden had, in behoeftige omstandigheden te verkeren. Aan schrandereid bleek het de jonge van 't Sant niet te ontbreken, maar er was geen geld om hem een studie te laten volgen. Kort voor de eeuwwisseling trad hij bij de PTT in dienst als klerk. Hij leefde zuinig en met wat hij aan geld overhield, liet hij een jongere broer studeren. In 1906 verwisselde hij zijn functie bij de PTT voor een bij de Rotterdamse gemeentepolitie; hij werd er schrijver. De leiding van het korps kwam er evenwel spoedig achter dat hij een jongeman was van bijzondere bekwaamheid; zij gaf hem een half jaar nadat hij als schrijver aangesteld was, verantwoordelijk werk waaraan de titel van inspecteur verbonden was. Vier jaar later, in 1910, werd hij hoofd van de Rotterdamse rivierpolitie.

Nogmaals vier jaar later, in '14, brak de eerste wereldoorlog uit.

Nederland was neutraal; het werd op grond van zijn ligging door Engeland gebruikt als basis voor geheime anti-Duitse, door Duitsland als basis voor geheime anti-Engelse activiteiten. In veel van die activiteiten speelde Rotterdam een grote rol. Het was een evident Nederlands belang, de geheime werkzaamheid van beide oorlogvoerende partijen zo goed mogelijk in het oog te houden. De Nederlandse geheime dienst, GS III, had dus behoefte aan een vast steunpunt te Rotterdam. De leiding daarvan werd in '14 aan van 't Sant toevertrouwd die dat nieuwe werk combineerde met de leiding van de rivierpolitie welke (een groot deel van de scheepvaart was komen stil te liggen) minder te doen had dan tevoren. Spoedig ontdekte van 't Sant dat de Engelse *Intelligence* Nederland gebruikte voor het doorgeven van berichten waarin een beeld gegeven werd van de Duitse troepensterkte, o.m. aan de Nederlandse grens. Uiteraard waren die berichten voor GS III van veel belang. Van 't Sant kreeg opdracht, na te gaan of een vorm van samenwerking met de Engelse *Intelligence* mogelijk was. Hij nam contact op